
ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

от полк. доцент д-р Стоян Георгиев Стойчев
доцент в катедра „Съвместни операции и планиране”
на факултет „Национална сигурност и отбрана“ във ВА „Г. С. Раковски“
гр. София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви“ №82,
тел. (02)9226663, e-mail: sstoychev_ss@abv.bg

на дисертационен труд разработен от **Георги Тодоров Гайков**

на тема „**НОВИ ПОДХОДИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА
СПЕЦИАЛНИ ОПЕРАЦИИ**“

в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,
докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“

София
2018 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Сигурността в различните ѝ аспекти, както и осигуряването на способности за нейното гарантиране и поддържане, като продукт с жизнено важно значение за всяко съвременно общество, са приоритет за държавата. Те са характерни и нужни за всички държавни системи.

В контекста на сигурността през последните две десетилетия настъпват значителни промени – много видими и осезаеми са те в ролята и функциите на въоръжените сили в националната и международната система за сигурност. Тези промени са породени от променящата се среда за сигурност и ролята на силата в нея. Една от важните реалности в международната среда е продължаващата тенденция за постепенно намаляване на използването на въоръжена сила в отношенията между държавите. В същото време силата продължава да бъде инструмент за постигане на цели - включително в етнически и граждански войни, тероризъм и други.

Промените в международната среда за сигурност и ролята на силата в нея налагат неминуемо промени и в ролята и функциите на полицейските сили, които са съставна част на въоръжените сили. В новата среда, в която повечето заплахи и рискове не предполагат активизирането на член 5 от Вашингтонския договор, наличието на традиционни способности и готовността за изпълнението на традиционни мисии не могат да доведат до по-високо ниво на националната сигурност.

Р България е в близост до конфликтни райони и както показва последните събития в Сирия международната общност трудно заема неутрална или пасивна позиция спрямо конфликта. Сигурно е, че и в бъдеще Р България ще трябва да заявява позиция по въпросите свързани с конфликти на Балканите, Близкия Изток, Кавказ, Средна Азия и други райони на бившия Съветски Съюз. Трябва да се отбележи, че става въпрос за конфликти, в които ще бъдат намесени не само НАТО или отделни страни членки, но и ООН и ЕС. Това от своя страна със сигурност ще доведе до участие на нашата страна, както в операции провеждани от Алианса – съюзни операции, така и в операции провеждани с коалиционни партньори – стабилизиращи операции провеждани от коалиции, където контингентите в по-голямата си част са многонационални и са съставени както от военни формирования така и от полицейски сили. Където тези контингенти ще провеждат и специални операции в рамките на една стабилизираща операция, а и извън нейните рамки.

Изследванията на стабилизиращите операции с участието на полицейски сили и необходимостта от знания за използването на

специални полицейски тактики в специалните операции, като неразривна част от тези стабилизиращи операции, които се провеждат от коалиционни сили, след конфликт с висока интензивност отговарят на нарастващата необходимост от експертиза в тази област.

Въпреки стремежът на отделни автори да детайлизират изследванията си в съответните тематични направления, касаещи използването на полицейски сили в специални операции, все още съществуват неизследвани и непроучени области, имащи значително влияние в съвременните условия. От тук произтича също необходимостта от и актуалността на настоящата научна разработка.

Авторът на дисертационния труд труд Георги Гайков се съсредоточава върху анализа и изследванията на следконфликтното възстановяване на дадена страна или страни и използването на полицейски сили в тази дейност, върху изследване на особеностите при участие на подобни формирания в стабилизиращи операции като цяло, съсредоточава се също така в своето изследване и върху различните критерии, които задават необходимостта, ефективността и ефикасността при използване на полицейски сили в подобни операции, и върху методологията при подготовка на полицейските формирания като цяло, насочена конкретно за специализиран аподготовка за подобна дейност.

2. Обща характеристика и структура на дисертацията.

Съдържание на дисертационния труд съответства на темата, с малки изисквания в тази посока. Но с правилно ориентирани и поставени за постигане научноизследователски задачи, с тяхното постоигане в рамките на излседването може да се приеме недвусмислено, че докторантът е успял да изпълни поставените задачи и чрез това да постигне поставената цел на същия.

Същият се състои от увод, изложение в три глави с изводи към всяка, общи изводи, заключение, литературни източници и приложения с общ обем 182 страници.

Структурата на дисертацията съответства на изискванията за такъв вид научна разработка.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисретацията. Достоверност на материала.

Научната и научно-приложна стойност на дисертационния труд не подлежат на съмнение.

За да постигне резултатите в своето изследване, за които дава своята обосновка в реферата към дисертационния си труд авторът се е спрял на следните научно-изследователски задачи (НИЗ):

1. Да се изследват съвременните стабилизиращи операции и да се разкрият особеностите, при прилагане и изпълнение на конкретни тактики, и задачи от полицейските формирания участващи в тях.

2. Да се изследва и анализира използването на полицейските формирания в стабилизиращи операции и на тази база да се разкрият и обобщат новите моменти в теоретичните постановки, касаещи условията и факторите, при които тези формирания изпълняват задачите си в подобни операции.

3. Да се изследва общото участие на полицейски формирания в стабилизиращи операции и да се класифицират критерии за използване на конкретна тактика от тези формирания в тях (да се определят критериите от формиранията).

4. Да се предложат промени в методологията за оценка и приоритизация на способностите на полицейските формирания, касаещи дейностите и задачите изпълнявани от същите в стабилизиращите операции.

По своята същност дисертационния труд ни показва, че авторът Георги Гайков е решил в голяма степен тези задачи. Проведеното изследване му е позволило да допринесе за разширяване на теоретичните постановки, касаещи условията и факторите за използването на полицейските сили в стабилизиращи операции, да разкрие в една по-пълна и логическа степен особеностите при прилагане и изпълнение на конкретните тактики от тези формирания в подобни операции, да предложи класификация на критериите за използване на конкретните тактики от същите формирания (сили).

Също така докторантът е предложил методология на подготовката на полицейските формирания, чрез която се дава една по-пълна яснота за потребностите от промени на дейностите и задачите, за които следва да се подготвят от мирновременния период полицейските формирания и които да бъдат конкретно насочени към участие на тези формирания в стабилизиращи операции.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Научните и научно-приложните резултати (приносите) на дисертационния труд могат да се сведат до следните:

НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ (ПРИНОСИ):

1. Обогатена и доразвита е теорията относно факторите и условията, оказващи влияние на стабилизиращите операции и са систематизирани особеностите при използване на полицейски формирования в тях.

2. Предложена е методология за оценка и приоритизиране на способностите на полицейските формирования за участие в конкретна стабилизираща операция.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ РЕЗУЛТАТИ (ПРИНОСИ):

1. Определени са критерии, обуславящи използването на конкретна тактика от полицейските формирования при участие в стабилизиращи операции.

2. Направени са аргументирани предложения за усъвършенстване на подготовката на полицейските формирования за участие в стабилизиращи операции.

Приемам така посочените научни и научно-приложни резултати.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторство

Докторантър Георги Тодоров Гайков в своя автореферат към дисертационния труд е посочил 3 (три) броя публикации. Същите са под печат, но кореспондират с темата на същия, като всичките са лично дело (самостоятелни публикации).

6. Литературна осведоменост и компетентност.

Съществуващата литература е оценена по достойнство и ползвана с научна добросъвестност.

Литературните източници използвани от автора са му позволили добре да развие съдържанието на дисертационния труд.

При написване на труда авторът е използвал впечатляващ брой литературни източници, общо 103 литературни източника, от които 9 на български, 90 са на английски език и 4 са на руски език.

7. Оценка на автореферата

Предложеният към дисертационния труд автореферат съответства на изискванията на регламентираните документи (ЗРАСРБ и ПП ЗРАСРБ). В него

са залегнали и намерили своето място най-важните моменти от дисертационния труд и направените в главите на същия изследвания.

Постигнатите резултати, посочени в него биха могли да се обвържат в една по-добра степен с направените изследвания в дисертационния труд, но и така представени могат да се отнесат към конкретните изследвания в труда.

8. Критични бележки.

В дисертационния труд има допуснати и някои слабости. Така например би било добре целия труд да премине под редакторски преглед. С това биха се избегнали някои чисто технически, смислови и граматически грешки, които са допуснати в него.

Изводите към глава първа следва да се прецизират. Не считам за удачно да се правят толкова пространствени изводи. Така на моменти се загубва смисълът в самия извод.

А като цяло същите са обвързани с материала посочен/използван в главата, но реално не обслужват в най-добра степен, в този им вид, решаването на научно-изследователските задачи (НИЗ) и конкретно на първата НИЗ.

Глава втора на дисертационния труд е леко разтеглена. И като текст тя се е получила почти два пъти по-голяма от трета глава например.

На следващо място в главата следва да се посочи недвусмислено класификацията на критериите за използване на полицейски формирания в стабилизиращи операции, и конкретно на използваните тактики в тях.

От материала използван и посочен в глава втора и от посочените изводи към нея определено се налага разбирането, че изводите обслужват като цяло решаването на НИЗ, но и тук същите са доста пространствени и на моменти размиват конкретното заключение, което е ценно.

Би било добре да се направят и изводи в посока обобщаване на особеностите на участието на формирания, участвали в стабилизиращи операции.

Смятам на следващо място, че материалът в глава трета на дисертационния труд в най-пълна степен разкрива и подпомага направените предложения за оценка и приоритизация на способностите на полицейските формирания, за участие в стабилизиращи операции, макар и главата да е най-малката като обем спрямо останалите. Но от своя страна математическият апарат за оценка на наличните способности може да се обвърже по-тясно и по-конкретно с насоки за

усъвършенстване на самата подготовка на полицейските формирования. Защото чрез нея, чрез подготовката ще са в състояние тези формирования да добият желаните, исканите способности още от мирновременния период.

Извод №3 към трета глава не е подкрепен достатъчно добре с нужните анализи и изследвания. На база на материалът и насоките, които е „развърнал“ докторантът считам, че може много по-добре да се обвържат и аргументират изводите.

При обобщените, общите изводи в края на своя труд, докторантът е преодолял някои от посочените слабости, но все пак считам, че е възможно едно по-добро представане на изводите и заключенията като цяло.

Като финални критични бележки мога да посоча, че има някои граматически и редакционни грешки, технически също и в главите след първата. Но за това посочих още в началото на критичните ми бележки няма да конкретизирам излишно.

Направените критични бележки не намалява стойността на предложения от автора труд. Те са по-скоро в посока на градивна и позитивна критика, с чието съобразяване дисертацията ще придобие още по категоричен характер на научна разработка.

9. Лични впечатления и други въпроси

Познавам докторанта Георги Тодоров Гайков от съвместната ни работа при обучението му в свободна форма на докторантура към катедрата ни. Мога да го определя като съвстен, организиран и вече изграден изследовател в научната област.

От работата му с научния му ръководител полк. д.н. Нено Христов и от цялостната му дейност, която беше отчитана от катедрата ни, от преминалите в хода на обучението му изпити по специалността мога да потвърдя, че същият е в състояние да анализира широк кръг от факти, данни и доказателства, да прави на тази основа обосновани изводи и заключения, и не на последно място да търси и да намира решения от различно естество за разглеждани научни проблеми и казуси.

10. Заключение.

Научната и научно-приложната стойност на дисертационния труд са разпознаваеми в приемлива степен. Считам, че дисертационния трудът е завършено научно изследване по посочения научен проблем. Също така заявявам, че авторефератът към него отговаря на изискванията. Публикациите съответстват и имат връзка с научното

изследване в труда. Считам също така, че дисертационния труд е лично дело на докторанта.

Всичко това ми дава основание да заявя, че дисертационния труд на Георги Тодоров Гайков отговоря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и на Правилника за неговото прилагане, и предлагам на научното жури да бъде присъдена на автора образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионална направление 9.1. „Национална сигурност“.

11. Оценка на дисертационния труд.

На основата на изпълнените изискванията за подобен вид научни трудове, на получените резултати и постигнатите в него научни и научно-приложни приноси давам „Положителна“ оценка на предложението от автора дисертационен труд на тема: „**НОВИ ПОДХОДИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА СПЕЦИАЛНИ ОПЕРАЦИИ**“.

гр. София
26.03.2018 г.

РЕЦЕНЗЕНТ: полк. доц. д-р

(II)

Стоян Стойчев